

**A Levegő Munkacsoport álláspontja
a H/4858/29. számú egységes javaslatról
a 2007-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikai koncepcióról szóló
H/4858. számú országgyűlési határozati javaslatához**

A Magyar Országgyűlés a tervek szerint 2008. április 14-én dönt a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikai koncepcióról szóló országgyűlési határozati javaslatról (a továbbiakban: a Javaslat). A H/4858/29. számon előterjesztett Javaslatnak több pontja ellentétes a néhány hete egyhangúan elfogadott Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiával, a fenntartható fejlődés követelményeivel, valamint a piacgazdaság elveivel.

A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia leszögezi a következőket: „Az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklését az összes energiaszükséglet csökkentésével együtt kell megvalósítani, úgy, hogy a termelés és fogyasztás szerkezetének egésze a kevésbé anyag- és energiaigényes irányba változzon.” „Alapvetően csökkenteni kell a fosszilis energiahordozók felhasználását, az energiabiztonság szempontjait szem előtt tartva energiahordozó-strukturásváltást kell elérni a hazai energetikai iparban.” „A probléma és a stratégiai célok integrált kezeléseként a fiskális politika klímavédelmi és környezeti szempontú felülvizsgálata, és átalakítása (pl. káros támogatások felszámolása, adórendszer átalakítása) szükséges.”

Az energiapolitikai koncepciónak választ kell adnia a fosszilis energiahordozók szűkülő kínálata miatti kihívásokra is. A Nemzetközi Energia Ügynökség 2007-ben megjelent Középtávú olajpiaci jelentésében a következőket állapítja meg: „Annak ellenére, hogy az olajárak az elmúlt négy évben magasak voltak, jelentésünk további piaci feszültségeket lát a 2010-es évet követően. Az OPEC tartalékai a legalacsonyabb szintre csökkennek 2012-re... Lehetséges, hogy a kínálati összeroppanást el lehet halasztani, de nem sokkal.”¹ Másképp fogalmazva, 2012-ben olajválság következhet be, aminek egyik következményeként súlyos zavarok lesznek az üzemanyag-ellátásban. Világszerte egyre több kutató hívja fel a figyelmet erre a veszélyre.² A Javaslat viszont azon a területen, ahol messze a leggyorsabban növekszik az

¹ „Despite four years of high oil prices, this report sees increasing market tightness beyond 2010, with OPEC spare capacity declining to minimal levels by 2012... It is possible that the supply crunch could be deferred – but not by much.” <http://www.energybulletin.net/31865.html>

² Például tavaly belga egyetemi kutatók a következő levelet juttatták el az ottani közlekedési, területfejlesztési és lakásügyi miniszter részére:

„Miniszter Úr!

Hazánkban nap mint nap 10 millió állampolgár, gazdasági szereplő, döntéshozó tervezi úgy a jövőjét és dönt a befektetéseiről, mintha az olcsón és bőségesen rendelkezésre álló olaj korszaka sohasem érhetne véget. Egyre több jel utal azonban arra, hogy a világ kőolaj termelése hamarosan tetőzik, majd hanyatló ágba ér. Ezt a történelmi fordulópontot az „**olajkitermelés tetőzésének**” vagy másképpen „**olajhozam csúcsnak**” hívjuk.

A csökkenő olajkitermelés az élet minden területére rendkívüli hatással lesz, hiszen a kőolaj és növekvő fogyasztása központi szerepet játszik a gazdaságban. A kőolaj elengedhetetlen a közlekedéshez. Egyetlen repülő sem működik nukleáris vagy szélenergiával. A gépjárművekben a kőolaj az üzemanyagon kívül a gumiabroncsok, ülések, műszerfal stb. alapanyagát is képezi. Az utak aszfaltja is olajból készül, a beton pedig földgáz felhasználásával. A tömegfogyasztási cikkek túlnyomó része kőolaj-függő. A mezőgazdaság szintén nagy mennyiségű fosszilis energiát használ a műtrágyákon, vegyszereken, tartósításon, tároláson, szállításon, csomagoláson stb. keresztül.

Belgiumban szinte ismeretlen az „olajhozam-csúcs” fogalma, mint ahogy következményei is, és senki nem gondolkozott el még azon, hogyan lehetne a társadalmat zökkenőmentesen, békésen átállítani a **kiseb olajfogyasztásra**. Sürgős cselekvésre van szükség, mert még a legderülátóbb előrejelzések szerint is csak kevés időnk van alkalmazkodni, tudván, hogy a közlekedési létesítményeket, az épített környezetet és a területhasználatot érintő változásokat csak hosszabb időn keresztül lehet megvalósítani.

Mindezen okokból kiemelt figyelmébe ajánljuk a mellékelt Határozatot. Kérjük, hogy látogasson el rendszeresen a honlapunkra is (www.aspo.be), ahol további, részletes tájékoztatást talál az olajhozam csúcsról és rendezvényeinkről.

Tisztelettel,

Patrick Brocorens, a Mons-Hainaut Egyetem kutatói „Pic du Pétrole” bizottsága nevében

energiafelhasználás, vagyis a közlekedésben az „energiaigények növekedésének visszafogását” tűzi ki célul, vagyis azt, hogy az energiafelhasználás tovább növekedjen, csupán az eddiginél lassabb ütemben.

Aggályosnak tartjuk, hogy a Javaslat a hulladékok energetikai célú felhasználásának ösztönzését irányozná elő. Az EU követelményeivel és hazánk érdekeivel egyaránt összhangban mindenekelőtt a hulladékkeletkezés megelőzésére, továbbá a keletkező hulladékok újrahasználatára, illetve anyagában történő újrahasznosítására kell törekedni.

Környezet- és természetvédelmi szempontból és egyéb megfontolások alapján is megkérdőjelezhető „a megújuló forrásokból előállított üzemanyagok felhasználási arányának növelése”. Ez ugyanis elsősorban az agroüzemanyagok felhasználásának fokozását vetíti előre annak minden veszélyével együtt.³

A nukleáris energiáról csak akkor lehet megalapozott véleményt mondani, ha elkészülnek a szükséges vizsgálatok egyebek mellett arról, hogy a nukleáris fejlesztésekkel összehasonlítva mennyire hatékonyak és milyen kockázatúak az energiahatékonyságba, az energiatakarékosságba és a megújuló energiákba történő befektetések. Ezek elkészülte, szakmai és társadalmi vitája előtt nem szabad felhatalmazást adni újabb nukleáris létesítmények előkészítésére.

Érthetetlen, hogy miért kívánná az országgyűlés a hazai földgázvagyon mielőbbi kiaknázását. Amint a készletek világszerte szűkössé válnak, a hazai készletek nagymértékben felértékelődnek majd, tehát káros lenne ezeket a készleteket most felélni.

Hasonlóképpen érthetetlen, hogy miért kell ösztönözni a földgáz-felhasználás növelését, amikor éppen a fosszilis energiahordozók fogyasztásának csökkentése a célunk.

A Javaslat súlyos hiányossága, hogy nem kéri a Kormányt az energiatermelés és energiafelhasználás valódi költségeinek (beleértve az ún. külső költségeket, externáliákat is) kimutatására, hiszen ilyen adatok nélkül lehetetlen felelős, megalapozott döntéseket hozni.

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy külföldön rendszeresen azt tapasztaljuk, hogy a gazdaság szereplői egyre nyitottabbak az éghajlatvédelmi szempontok iránt. Nem véletlen, hogy az Európai Bizottság által 2008. január 31-én társadalmi vitára bocsátott Európai Kisvállalkozási Kódex (Small Business Act) is kiemelten kezeli az éghajlatváltozás kihívásait.

Amikor a magyar politikai erők az éghajlatváltozás elleni küzdelem szükségességéről beszélnek nemzetközi és hazai porondon egyaránt, és egyhangúan elfogadják a korunk követelményeinek megfelelő Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát, nem szabad megszavazniuk egy olyan határozatot, amely ellentmond ezeknek a céloknak. A határozati javaslat jelenlegi formájában történő elfogadása a hitelét veszített szakpolitizálás újabb bizonyítéka lenne.

A fenti indokok alapján szükségesnek tartjuk a szóban forgó határozat megszavazásának elhalasztását, ami lehetőséget ad annak módosítására. Erre vonatkozó szövegszerű javaslatunk alább található.

Budapest, 2008. április 12.

Levegő Munkacsoport

³ A témával kapcsolatos részletes állásfoglalásunk a http://www.levego.hu/letoltes/kapcsolodo_anyagok/zoldauto-kvvm_0708.pdf címről tölthető le.

..../2008. (...) OGY határozat
a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról

(a Levegő Munkacsoport módosító javaslatai korrektúrajellel jelölve)

Az Országgyűlés a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság, mint hosszú távra szóló elsődleges célok együttes érvényesülése, a gazdaság és a lakosság energiaigényeinek biztonságos, gazdaságos, a környezetvédelmi szempontok érvényesítésével történő kielégítése, az energiapiaci verseny erősítése, valamint az Európai Unió keretében meghatározott közösségi célok megvalósulásának elősegítése érdekében a következő határozatot hozza:

Törölt: figyelembevételével

1. Az energiapolitika stratégiai célja, hogy hosszú távú szempontokat is mérlegelve optimalizálja az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság, mint elsődleges célok együttes érvényesülését.

2. Az ellátás biztonsága érdekében törekedni kell a kiegyensúlyozott energiaforrás-struktúra elérésére és fenntartására. Ebből a célból elő kell segíteni a hazai források részarányának fenntartását, illetve növelését, az energiahordozó import szállítási útvonal és forrás szerinti diverzifikálását, az energiahordozó-szerkezetnek és a biztonsági készleteknek az ellátás biztonsága szempontjából optimális kialakítását, valamint a regionális energiapiacok kialakulását elősegítő infrastruktúra fejlesztését.

3. Az energiapolitikának – az Európai Unió egységes belső energiapiacába történő integrálódáson, az iparágban bekövetkező technológiai előrehaladáson, a kutatás-fejlesztési tevékenységen, valamint a regionális piacon kialakuló árakon keresztül – hozzá kell járulnia Magyarország gazdasági versenyképességének növeléséhez.

4. Az energiapolitikának a fajlagos energiafelhasználás csökkentésén, és a megújuló energiaforrások arányának – Magyarország természeti adottságaival és a lakosság teherbíró képességével összhangban álló – növelésén, környezet- és természetbarát technológiák fokozatos bevezetésén keresztül hozzá kell járulnia a fenntartható fejlődéshez.

Törölt: ,

Törölt: és a hulladékból nyert energia

5. Biztosítani kell a magyar energiapolitika és klímapolitika közötti összhangot. Az üvegházhatású gázkibocsátások csökkentésére vonatkozó vállalások során figyelembe kell venni azoknak a magyar gazdaságra gyakorolt energia-ellátásbiztonsági, gazdasági és versenyképességi hatásait.

6. A magyar közlekedéspolitika kialakítása és végrehajtása során biztosítani kell az energiapolitikával való összhangot, így vissza kell fogni a közlekedési célú energiaigényeket, csökkenteni kell az üvegházhatású gáz- és károsanyag-kibocsátásokat at.

Törölt: különösen figyelembe kell venni

Törölt: növekedési üteme visszafogásának szükségességét, valamint a megújuló forrásokból előállított üzemanyagok felhasználási arányának növekedési lehetőségeit.

7. Az energiapolitika céljait – az Európai Unió közös energiapolitikájának kialakításához és megvalósításához való hozzájárulás, valamint Magyarország energetikai tárgyú nemzetközi kapcsolatai kiegyensúlyozottsága fenntartásának és fejlesztésének érdekében – a magyar külpolitika és diplomácia prioritásrendszerébe kell illeszteni.

8. Az energiapolitika céljainak megvalósítását – különösen az energiahatékonyság javítása, az energiatakarékosság növelése, valamint a megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése terén – az állami támogatási politika eszközeivel, továbbá az Európai Unió által Magyarország részére rendelkezésre bocsátott forrásokkal is elő kell segíteni. A megújuló energiaforrások felhasználásának ösztönzése során kiemelt figyelmet kell fordítani a környezet- és természetvédelmi, valamint az élelmiszer- és takarmánytermeléssel kapcsolatos hatásokra.

Törölt: és a hulladékból nyert energia

9. Biztosítani kell az energiapolitika céljaival összhangban álló – a piaci verseny feltételeit biztosító, a fogyasztóvédelem, az ellátásbiztonság, a műszaki biztonság, a környezet- és természetvédelem és a munkaegészség szempontjait figyelembe vevő –, az Európai Unió jogszabályainak megfelelő szabályozási környezet kialakítását és fejlesztését.

10. Az energiapolitika céljainak megvalósulása érdekében elő kell segíteni az energia- és környezettudatos szemlélet kialakítását és fejlesztését.

11. Az energiapolitika céljainak megvalósulása érdekében, az Európai Unió keretében meghatározott közösségi célokkal összhangban – különösen az épületek, a közlekedés és az energiaátalakítás területén – ösztönözni kell az energiahatékonyság növelését, valamint az energiatakarékosságot.

12. Az Országgyűlés az 1-11. pontokban foglaltak megvalósítása érdekében felkéri a Kormányt, hogy

a) az energiapolitika megvalósítása során a hosszú távú szempontokat is mérlegelve gondoskodjon az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság, mint elsődleges célok együttes érvényesüléséről, hogy a gazdaság és a lakosság energiaigényei mindenkor kellő biztonsággal, a környezetvédelmi szempontok érvényesülésével, gazdaságosan kielégítésre kerüljenek;

Törölt: figyelembevételével

b) a földgáz- és villamosenergia-ellátásban az ellátásbiztonság megőrzése, a piacnyitás kiteljesítése, a fenntartható fejlődés szempontjainak érvényesítésével arra törekedjen, hogy a jogszabályi keretrendszer a hatékonyság növelését és az ebből eredő haszonnak a fogyasztókhöz történő eljuttatását eredményezze;

Törölt: figyelembevételével

c) dolgozzon ki átfogó, országos energiahatékonysági stratégiát és nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervet, és gondoskodjon azok megfelelő végrehajtásáról;

d) a rendelkezésére álló eszközökkel segítse elő a kiegyensúlyozott energiaforrás-struktúra elérését és fenntartását;

e) kísérelje figyelemmel a nagyhatékonyságú kapcsolt energiatermelés támogatási szabályrendszerét, valamint a megújuló energiaforrások és a hulladékból nyert energia alkalmazásával kapcsolatos jogszabályi környezetet;

f) készítsen összehasonlító gazdaságossági vizsgálatot a különböző energiahordozókra, valamint az energiahatékonyságra és energiahatékonyságra vonatkozó fejlesztésekkel és hosszú távú üzemeltetéssel kapcsolatban; a

vizsgálat során számoljon a környezeti károk költségeivel és az egyéb jelenleg meg nem fizetett (külső) költségekkel, és ezek eredményeiről 2009. szeptember 30-ig tájékoztassa az Országgyűlést;

g) gondoskodjon a nukleáris hulladékok végleges elhelyezésére irányuló programok megfelelő végrehajtásáról és megvalósításáról, az ehhez szükséges feltételek biztosításáról;

h) mutassa ki az energiatudatos felhasználás tényleges költségeit, beleértve az okozott környezeti károkat, valamint az egyes energiahordozók várható szűkössége miatt a jövőben várhatóan felmerülő költségeket, és az eredményekről 2009. szeptember 30-ig tájékoztassa az Országgyűlést;

i) az importdiverzifikáció, a verseny és az ellátásbiztonság érdekében kezdeményezze a regionális energiapiacok mielőbbi kialakítását, különös tekintettel Magyarország regionális elosztó és tranzit szerepének erősítésére.

j) kezdeményezze a villamosenergia-rendszer szabályozhatóságának felülvizsgálatát és a nemzetközi követelményeknek megfelelő szabályozhatóság tartós fenntartásához szükséges döntések előkészítését;

k) teremtsen meg, és folyamatosan tartsa fenn azokat a szervezeti, intézményi, szervezési, pénzügyi és jogi feltételeket, illetve eszközöket, amelyek lehetővé teszik a hazai energetikai kutatás, fejlesztés és oktatás magas szintű folytatását;

l) dolgozza ki a megújuló energiaforrások felhasználásának – Magyarország természeti és gazdasági adottságainak, a lakosság teherbíró képességének, a legkisebb költség és a környezeti fenntarthatóság elvének megfelelő, valamint az Európai Unió célkitűzéseivel összhangban álló – növelésére vonatkozó stratégiát, amely hozzájárul a hazai üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési célok megvalósításához is;

m) vizsgálja meg a távhőtermeléssel kapcsolatos árszabályozási és jogi rendelkezések végrehajtásának, valamint a távhőszolgáltatást igénybe vevők támogatásának tapasztalatait, és amennyiben indokolt, ez alapján dolgozza át a szabályozást a gazdaságos távhőszolgáltatás versenyképességének biztosítása érdekében;

n) gondoskodjon a Nemzeti Alaptantervnek az energiatudatossággal kapcsolatos ismeretek oktatásával való kiegészítéséről, mind az általános iskolai, mind a középiskolai képzésben;

o) az energiatudatos szemlélet kialakulásának elősegítése érdekében a rendelkezésére álló eszközökkel segítse elő az épületek, illetve épületrészek fajlagos energiatudatos felhasználási adatainak összehasonlítható módon történő megismerhetőségét;

p) kísérelje figyelemmel az energiatudatos felhasználás szociális támogatási rendszerét, és célzott szociálpolitikai intézkedésekkel hatékonyan biztosítsa az energia- és szociálpolitika összhangját;

Törölt: ke

Törölt: zdje meg az új atomerőművi kapacitásokra vonatkozó döntés-előkészítő munkát. A szakmai, környezetvédelmi és társadalmi megalapozást követően a beruházás szükségességére, feltételeire, az erőmű típusára és telepítésére vonatkozó javaslatokat kell időben terjesznie az Országgyűlés elé

Törölt: a földgáz-importfüggőség növekedési ütemének mérséklése, valamint a központi költségvetési bevételek növelése érdekében szabályozási eszközökkel segítse elő a hazai inert-tartalmú földgázvagyon minél teljesebb felhasználását

Törölt: Segítse elő a határokon átnyúló villamosenergia- és földgázvezetési infrastruktúra-fejlesztéseket – így különösen a Nabucco, a Déli Áramlat, LNG terminálról vételező földgázszállító vezeték –, valamint új földgázvezetők megvalósítását;

q) gondoskodjon a közlekedési infrastruktúrának a fenntartható fejlődéssel összhangban való fejlesztésére irányuló országos koncepció kidolgozásáról;

r) gondoskodjon az energiapolitika céljainak hatékony megvalósulását elősegítő pályázatok és források megfelelő koordinációjáról;

s) Magyarországnak az Európai Unióval, annak tagállamaival, valamint más államokkal és nemzetközi szervezetekkel kialakított nemzetközi kapcsolatainak fenntartása és fejlesztése során kiemelt figyelmet fordítson azoknak az energiapolitikai célok megvalósítására gyakorolt hatásaira;

t) legalább kétévenként készítsen tájékoztatót az energiapolitika megvalósulásáról az Országgyűlés részére, és amennyiben az energiapolitika feltételrendszerében bekövetkezett változások indokolják, a tájékoztató benyújtásával együtt tegyen javaslatokat az energiapolitikai koncepció felülvizsgálatára.

Törölt: feladatkörrel
rendelkező bizottsága

13. E határozat közzétételének napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti a magyar energiapolitikáról szóló 21/1993. (IV. 9.) OGY határozat.